

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *H. A.*

Cím: *A régi Pest első építőmestere*

Forrás: *Magyarország*

3n

(Hely)

1926. 2. 16.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Polláck Mihály

Idő

"1926"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

A régi Pest első építőmestere

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet mű-
középítési szakosztályának *Wälder Gyula*
nöklétével tartott mai ülésén *Bierbauer Vir-*
l, a múlt század első felének ez idegen névü,
egen származású építészéről tartott igen ér-
dekes, a kiváló mester számos, eddig nem
ismert művét bemutató előadást, *Bierbauer*
Virgil az építészettörténet rekonstruálásának
azt a sok kitarást igénylő módját választotta,
amely az eredeti akták — esetiinkben kerek
tizenháromezer — áttanulmányozásából indul
ki. Ennyire tehető ugyanis a *József* nádor ál-
tal életrehívott *Verschönerungs-Commission*
— az akkori idők magyar szavával: *Szépé-*
szeti Bizottmány — reánk maradt és jelenleg
a Fővárosi Levéltárban őrzött írásbeli anyaga.
Polláck Mihály az 1809 és 1848 közötti har-
minckilenc esztendő során nem kevesebb, mint
százhatvan épület tervét nyújtotta be. Igaz,
nem valósult meg valamennyi és azok közül,
amelyek felépültek is, sokat lebontott vagy
átalakított az utókor kegyeletet nem ismerő
izlése. *Bierbauer* Virgil ez alkalommal csu-
pán *Polláck* magánházait és palotáit vette
sorra. Abból a tizenötből, amelyet részletesen
ismertetett vetített képekkel élénkített, tanul-
ságos előadásában, ma már alig hatban gyö-
nyörködhetik napjainknak a klasszikus egy-
szerűséget kereső és becsülő műértője. Idő-
rendben az elsők egyike *Kovács Mózes* háza
volt, amely eredeti rendeltetésétől és alakjától
megfosztva, ma mint *Vadászkürt-szálló* hir-

deti mestere szerencsés kezét. Röviddel utóbb,
1816-ban, épült a Hatvani-utcai *Horváth-ház*,
utóbb *Pálffy-palota*, amelyet azonban 1853-
ban szintén oly gyökeresen átalakítottak, hogy
az, aki ma szemügyre veszi (akárcsak mielőtt
felmegy a *Magyarország*-nak a félemeletén lévő
könyvosztályába), alig-alig bírja kihámozni
belőle *Polláck* Mihály puritán stílusának ele-
meit. Jobban megkímélte a sok gazdacsere a
Szép- és Reáltanoda-utca sarkán álló *Almásy-*
utóbb *Szapáry-*, jelenleg *Zichy-palotát*, vala-
mint *Festetics* Antalnak *Nádor-utcai házát*,
amely jelenleg a *Lloyd-banké*, de — és ez
dicséretére szolgáljon az új gazdának — nem-
hogy vesztett volna, hanem még nyert is a
legutóbbi renoválással, amennyiben annak ve-
zetője, *Jónás* műépítész, mindenben *Polláck*
eredeti tervéhez tartotta magát. Mostohább
sors jutott osztályrészül *Polláck* Mihály saját
palotájának, amelynek építésébe egy a leg-
utóbbi emeletráépítéssel kapcsolatos alapos
renoválásnál napfényre került vörösmárvány-
tábla németnyelvű felírásának tanúsága sze-
rint 1822-ben fogott a mester. Ez a palota
— a mai *Osztrák-Angol Bank-épület* a *Tisza*
István- és Nádor-utca sarkán — ilyenformán
nemcsak arhitektonikus szépségével emelkedik
ki még ma is a környező épületek közül, ha-
nem arról is tanuskodik, hogy kortársai meg-
tudták becsülni alkotóját, mert mikor *Polláck*
Mihály a telek árával adósa maradt a *Szépé-*
szeti Bizottmánynak, ez a nádor közbenjárá-
sára törölte, jobban mondva tízezer forint ér-
tékben a palatinus korszak Pestje legkiválóbb
építőművészenek javára írta az árát.

ékesfővárosi házinyomda 1922